

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝZDENNÍK
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedel' u.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14. Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijimajú.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Ku otvoreniu Železnej brány.

Pokrytstvo ľudárov.

Známkou statočného, rázneho človeka je roz-
važná otvorenosť a úprimnosť. Bez toho aby
i v tom páde, keď to nie je potrebné, všetky svoje
myšlienky svetu roztruboval a veškeré svoje city
verejnosti na obdiv vystavoval: on, bárs čo po-
vie a koná, vždy a všade pritom takým sa ukáže,
akým skutočne je, čo by mu to aj neprijemnosti
zapríčinilo, alebo aj na škodu bolo. Opakom, pro-
tivou toho sú pokrytci, akých, žiaľbohu, dnes o
mnoho viac máme, ako bárstedy indy. Zbraň a
prostriedky pokrytcov sú: faľš, lož a úlisnosť
spojená s nevšednou vypočítavosťou, takže fažko
sa je obrániť od nich. Milosť ukazujú v oku,
úsmev na tvári, lásku na jazyku, lichotenie a po-
chlebovanie v slovách: ale zášť, zlosť a faľš
nosia v srdciach; účinkujú na základe tomto
bez studu a svedomia. Toto je verný obraz po-
krytcov, ktorých ošemetnosť je tým nebezpečnej-
šou, že náramne fažko, skoro nemožno je dôkazy
o ich podlosti doniesť, lebo ako sú podlí súkromne,
tak dokonalými pretvarujú sa byť verejne, no a
častá ľahkovernosť ľudská, ktorá dľa zovnútor-
nosti a zjavov povrchno súdi, snadno sadá na
lep pretvárkam.

Takéto záhubné a zkazonosné pokrytstvo
nachádzame a s istou oprávnenou a základnou
obavou pozorujeme v najnovších časoch zvlášte
pri náčelníkoch takzvanej ľudovej strany; čo do-
kázať nám je tým snadnejšie, lebo v nerozume
a z nepozretelnosti svojej, dôkazy toho — bárs
nechtiac — sami podávajú. Alebo či je snáď
opravdové, úprimné ich pokračovanie oproti tomu
úbohému ľudu, keď o zámeroch svojich, ktoré by
mali byť spoločné a verejné, prívržencom svojim
a tým, ktorých by chceli k sebe privábiť a upútať,
okrem prázdnych a holých slov nič nepovedia?
Keď im všetko, ešte i nemožnosti úfať dovoľia,
ba ich k tomu povzbudzujú? Na dôkaz toho ci-
tujeme *dostorňe* výfah a jadro reči ich duplova-
ného náčelníka, totiž *ľudára* a *rodol'uba*: Jozefa
Martinčeka «O ľudovej strane» na shromaždení
ľudovej strany, vydržiavanom dňa 23. augusta
na Dubovej vo zvolenskej stolici. Tento pán, keď
už zatlačil oči «tomuto starému hriešnikovi, t. j.
liberalismu,» hovorí k ľudu takto:

«Pýtate sa ma, čo chce ľudová strana?

To, čo nám je najpotrebnejšie, čo si žiada ľud.

A povedzte mi, čo si vy žiadate? Čo žiada
ľud? Čo vy chcete... A hľa, toto chce ľudová
strana.»

Vlastné slová tohoto múdreho pána. Šťastní
Dubovci, len povedzte čo chcete vy, a ratovaný
je svet. Ale povedzte, lebo ak vy mlčaf budete,

i pán Martinček i jeho ľudová strana nebude
vedef, čo počaf. Dubovci, žiaľbohu, mlčali.

Nuž čiže treba viac smiešnejšej detskosti?
Nie vážni mužovia, nie vodcovstvo si osobujúci
politikovia, ale v košielkach pod úštreším baviace
papľuchy zvykli tak hovoriť. «Čo ty chceš, to
chcem i ja. A ty čo chceš? To, čo ty. A ty?
I ja čo ty.» No ak sa takíto vodcovia so svo-
jimi prívržencami na takomto základe dorozu-
mejú, tak už nie je nemožnosti na svete, a výraz
tento je v rade pochopov ľudských úplne zby-
točný. Nuž nie je to pokrytstvo, keď nič, zhola
nič nepovedia, a mnoho, ba všetko sa zdajú sľu-
bovať?

«My chceme to, čo chce ľud!» Krásne slová,
ale prázdne. Veľa a nič. Ved' nech už raz jasne
a zreteľne povedia, čo to má byť, čo oni a ľud
spoločne chcujú? Hm! fažká, nemožná to úloha
pre nich. Jazyk im stačí ale rozumu sa nedo-
stáva. Chytajú bláznov, ale presvedčení sme, že
ich medzi naším ľuďom vôbec nie, alebo aspoň
veľmi málo nájdú. Načo tedy tá nehodná ko-
média? Z čoho pochodí zrejme ich klamstvo?
Príčinou všetkého toho je pokrytstvo. Lebo ved'
len to, čo oni opravdu chcujú, ľudu otvorene po-
vedaf ani opovážiť sa nemôžu, aby ich s opo-
vržením nezanechal; prvú a hlavnú svoju po-
vinnosť uvrhnú tedy na ľud. Ak to zle vypadne,
prčina bude ľud, prečo *nechcel* niečo múdrej-
šieho.

Nuž ten prácou zasypaný ľud má povedaf,
čo chce, a to chytr. Komu? Tým, ktorí ho pred-
tým neznali, a ktorých on podnes nepozná?! A
čože im má povedaf? Alebo vie ten ľud, že čo
chce, alebo napochytre ani nevie. Ak nevie, pri-
nútený je s ostýchaním mlčaf, a len aby neve-
domosť a nejasnosť svoju neprezradil, hlúpym,
prázdny slovám prisvedčovať. Jestli ale rozvá-
žene vie, čo chce, tak nepotrebuje priateľov ne-
istej ceny, lež najde si známych, vyprobovaných
mužov a zastupovanie svojich práv a záujmov
do ich zkúsených rúk položí.

Vás ale pokrytcov, čo škrvnu terajšej doby
súdif bude história; vás šľachticov bez šľachet-
nosti, a vás kňazov bez lásky a miernosti. Povie
vám ten ľud smeľe a otvorene, jasne a zreteľne
že chce mať pokoj od vás, a s vami že nechce
mať nič. Ako potom budete zúriť, na to sme
zvedaví; ale poznajúc i my slovenskú literatúru
z tej piesne, ktorou Martinček svoju svetochýrnu
reč zakončil, zacitujeme vám ľudári, bludári tieto
slová:

Marné vaše proti nám sú vzteky.

Slovo k rodákom.

Nie menej, ako ľudová strana, nadužíva krásny významuplný, jej ale vôbec nepatriaci názov, meno slovenskej národnej strany si osobujúca hrstka jednotlivcov, ktorí so slovenskosťou len toľko spoločného majú, že aj oni z rodu slovenského pochodia. Ako ľudová strana nenie z ľudu, za ľud a pre ľud: tak slovenská národná strana nenie oprávnené poverenie Slovákov, a ako taká, nielen že nie je pre nás prospešná, lež v mnohom nenahraditeľné škody nám zapríčiňuje, ba v najnovšom sa spojení s ľudarmi už týmto samým činom a následkom používaných prostriedkov pracuje rovno na záhube našich záujmov.

Aby sme toto porozumeli, potrebné nám je, trebárs len v krátkosti, ohliadnuť sa do minulosti a začiatok i vývin národnostného hnutia aspoň v hlavných jeho zjavoch vecne stopovať. Toto rozjímanie v rámci prítomného článku nemôže byť vec úplne vyčerpajúce, dôkladné; lež len v najstručnejšom spôsobe na zaujímavejšie dáta a deje sa vzťahujúce. Veď i tak z ohľadu vážnosti otázky tejto, a vôbec v prospech krajinský ako aj nás Slovákov zvlášte, budeme mať príležitosť a za povinnosť si považujeme v najbližších časoch úlohu tejto čo najobširnejšie a najzákladnejšie zadosť urobiť, aby sme už až priveľa rozšíreným bludárstvám koniec učinili.

Otázka slovensko-národná, asi od jedného stoletia na povrch sa nachádzajúca, bola v dvoch tretinách svojho doposavadného dejstvom *otázkou výlučne kulturálnou*, a len v najbližšie minulých troch-štyroch desaťročiach začína byť — vo veľkom i v malom k svojej škode — politickou. Ako kulturálna otázka mala význam i oprávnenosť, ako politická je nemiernou, a preto koľko v prvom svojom spôsobe vynikala a podmaňovala, toľko v pozdejšom svojom účinkovaní upadala a v krátkosti by bola iste celkom zanikla, keby nebola náhodou našla spojenca v seberovnej ľudovej strane.

Začiatkom 60. rokov po desaťročnej noci absolutizmu, upadnutím Bachovej ústavy, ako predčasnej a tak skoro sa pomínúcej jari ohníček, krajine zora istej samosprávy zasvitla. Synovia vlasti s nadšením pretierali oči, ale otroctvom zmorený národ nemal ešte všetky sily života. Nebol úplne pripravený a ustálenými ideami a pravdami vypravený na novú púť štátneho života. Pochopy neboly očistené, ustálené. Zabudnúc, že od století tvoria jeden nerozlučný národ, národnosti chcely byť samostatnými národami. Hýbaly sa vopred pravda len takým chodom, ako keď slabušké dieťa prvý raz zapletá nôžky k prvým krokom. Kroky tieto viac skúmavé, ako

praktické, neboly štátu a národu politickému nebezpečnými. Slobodu hlásala doba, práva hľadal každý a tak i rod Slovákov. Na čele akademického hnutia stály takmer všetky staroslávne rodiny zemanské horného Uhorska, otvorene sa vydávajúc za Slovákov, bo vtedy bolo čestné byť Slovákom, a že sa to neskôr premenilo, vinu toho nosia streštenci, ktorí k záhube pravdy a práva silou a násilím k veslu sa dostali. Neblahý osud zahnal prvé slabé ešte lúče slnka ústavnej slobody a práva; nastala dočasná vláda pod ktorou, keď sa veškeré vlastenecké sily s poľa verejného účinkovania odtiahly, nové, problematické, malicherné živly dostaly moc do rúk. Následkom toho i vlastenci slovenského jazyka sostúpili s poľa verejnosti a pohyb slovenský dostal nových vodcov, a tak i nový smer, Uhorsko neskôr zvíťazilo, prišlo vyrovnanie a s ním i rovnoprávnosť. Štát a národ prišli do pravej koľaje a národnostné pomery slobodomyselne zriadil taký národnostný zákon, akého viac mimo Uhorska na svete niet. Slováci boli spokojní, nie ale jednotliví prepiatci, ktorí nemajúc osobného základu k vyniknutiu, hlúpy výstrednosťami hľadali vzbudiť pozornosť, a pokiaľ zákonnou cestou boli odzbrojení, protizákonných skutkov sa chytali, tak že o bezpečnosť svoju starostlivý štát prinútený bol oproti strešencom oprávnené poriadky použiť.

Tak znivočili výstrední streštenci svojim nesmyselným pokračovaním slov. maticu i gymnásia, ktoré v medziach zákona spravované kultúrnym strediskom Slovákov mohly byť. Už vtedy sa Slovákom otvorily oči, ľud poznal, že tí prepiatci, zákonom sa protiviaci národovci sú vlastne jeho nepriateľmi a odtiahol sa od nich. Ľud slovenský dobre vie, že prirodzení jeho spojenci sú bratia Maďari. Presvedčený je, že rodné svoje jestvovanie, mimo Boha, im ďakovať môže. Keby sa pred tisíc rokmi Árpádove voje neboly spojily so Slovákami, a behom desať storočí neboly spoločne, verne a vytrvale bojovaly oproti západnému Nemecku, Slovensko dávno by bol osud Slovanov polabských zastihol a dnes by o Slovákoch ani stopy nebolo.

Ako v dobách minulosti, tak i dnes trvanie rodu slovenského jedine v spojení s bratmi Maďarmi je možné. V jednote tejto zákonne zabezpečená je naša reč, isté sú starootcovské mravy a zvyky naše. Podmanením skrz mohutný súrodny kmen, národnosť naša by sa ani pár rokov neudržala. Vedia to dobre Slováci, no vedia to aj názov «slovenských národovcov» osobujúci mámitelia sveta, a práve preto, že to vedia, vidiac, že ani na beh politiky, ani na Slovákov vplyv si vyzískaf nemôžu: aby aspoň svoje, štátu i Slovákom škodné brizganiny prevádzaf mohli, s radosťou spojili sa s ľudarmi, ba čo náčelníci spo-

jenej strany na schôdkach i v tlači spoločnej, dnes už oni hlavné slovo vedú.

My ale, poznajúc ich, nechceme ich ani osebe, ani pospolu.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Krajinské voľby. Mysle všetkého obecnstva zaujíma teraz hlavne tá otázka, kedy budú voľby? Dosiaľ sa s istotou nič nevie, pravdepodobné je ale, že voľby budú v novembri.

V tejto otázke nastúpi pravdepodobne najbližšie už istota. Na štvrtkovom zasadnutí snemu bude vládu interpelovať jak národná, tak aj neodvislá strana a bude žiadať určitú odpoveď, kedy budú voľby.

Ostatne vláda aj bez interpellácií bude sa musieť vo štvrtok osvedčiť ohľadom volieb. Vo štvrtok totižto zadá finančný odbor krajinský rozpočet a vláda musí spraviť návrh, kedy chce dať rozpočet pojednávať. Jak voľby budú na budúci rok, tak sa snem chytí do pojednávania rozpočtu na budúci týždeň, jak ale voľby budú teraz na jaseň, tak vláda nedá rozpočet pojednávať.

Ludové shromaždenia. Nápadne ochabla zaujatost obecnstva za ľudové shromaždenia. Čím viac sa blížšia voľby, ľud tým lepšie vytriezkuje zo šialenosti, do ktorej ho uvrbla ľudová strana. Na skalieskom shromaždení, ktoré sa odbyvalo 27. septembra, sotva bralo účasť 1000 ľudí.

Za hračku boly tieto shromaždenia dobré, teraz ale stojíme už pred vážnym krokom volieb a tak si každý musí dobre rozvážiť — na koho hlasovať. A toto vážne rozmýšľanie padá k dobru liberálnej strany, ktorá už tak mnoho dobrého vykonala v prospech krajiny.

Kňazia nepatria do snemu, ale na kanceľ, taktiež aj náboženstvo patrí do kostola a nie do snemu, a ľudová strana, jako sama o sebe hlása, je stranou p. Ježiša Krista. A všetko čo súvisi so Spasiteľom našim, a tak tedy aj údajne nim založená strana, patria do kostola.

Toto ľud náš nahliadol a preto od'ahuje sa od tejto novopečenej strany

Priateľstvu medzi Ugronovou stranou a Apponyim je už koniec. Ugron a jeho strana ešte len nedávno veľmi podporovali na sneme stránku grófa Apponyho. Teraz nastúpil v držaní sa Gabriela Ugrona v oči Apponyimu veľký obrat. Minulú nedeľu držal Ugron v Kečkéméte reč, v ktorej hovoril, že národná strana musí alebo zmiznúť z radu snemových stránok, alebo fusionovať s vládnu stranou. Dľa Ugrona stránka grófa Apponyho stojí v ceste vývinu našej vlasti.

Práve tak nepravne vyslovil sa aj o ľudovej strane.

Naš kral v Rumunsku. Jeho Veličenstvo náš kral po slávnostnom otvorení Železnej brány odišiel do Rumunska na návštevu rumunského kráľa Karola.

Návšteva táto je politicky veľmi významná, lebo je znakom toho priateľského pomeru, ktorý najnovšie nastúpil medzi Rumunskom a našou monarchiou.

Tento priateľský pomer bude veľmi vplývať aj na držanie sa uhorských Rumunov, ktorí teraz nebudú môcť viac počítať na pomoc so strany Rumunska.

Liberálna strana a kňazia. Skutočne tešíme sa tej okolnosti, že aj medzi nižším katolíckym kňazstvom nachádzajú sa viacerí, ktorí sa nedali zachvátiť agitáciami ľudovej strany, lež zotrvali na svojom predošlom stanovisku. Vo viac volebných okresoch katolícki kňazia osvedčili sa, že sú prívržencami liberálnej strany a že víťazstvo jej budú všemožne napomáhať. — Sláva im!

Nová politická strana. Gróf Alexander Károlyi pracuje na utvorení novej politickej strany, ktorá sa bude menovať agrárna. Cieľom tejto strany bude fedrovat' a brániť záujmy poľného hospodárstva.

Co chce ľudová strana?

(Pokračovanie).

Ľudová strana žaluje sa na zákon o civilnom sobáši, že keď by vraj kňaz prv sobášil, jako štátny úradník, že má byť pokutou do 1000 korún trestaný. Áno, je tomu tak; ale prečo že ľudová strana hovorí, že len katolícki kňazia nesmú prv sobášit? To je nie pravda, lebo tomuto zákonu všetky náboženstvá, a kňazia všetkých náboženství sú bez výnimky podrobení.

Nepravdu hovorí ľudová strana keď tvrdí, že kňaz ani na smrteľnej posteli nesmie platne zosobášit. Áno, ani jedna cirkev doteraz neprišla na tú myšlienku, aby sa aj na smrteľnej posteli sobášit mohlo. Iba zákon o civilnom sobáši do života uviedol túto naozaj chvályhodnú myšlienku. Nuž a aj to už ináčej vysvetľuje ľudová strana, lebo sa haňbí, že doteraz nič tak chvalitebného ešte nikomu nebolo napadlo.

Teda keď smrť hrozí dajednomu zo sobášit sa majúcich, bez pokuty smie kňaz aj prv zosobášit jako štátny úradník; a stav manželský je platný aj pred štátnou vrchnosťou.

Ľudová strana hodlá zrušiť aj zákon o slobodnom vyznávaní náboženstva.

Keď Pán Boh dal človekovi slobodnú vôľu vo vykonávaní skutkov telesných, prečo by človek následkom tejto slobodnej vôle nemohol si aj náboženstvo slobodne voliť? Že sa do tohoto aj zákonodárstvo zamiešalo, stalo sa to, aby na újem jedného náboženstva nebolo utlačované druhé. Lebo jak zo všeliakých národností, tak aj zo všeliakých vierovyznaní pozostáva naša milá vlasť, medzi ktorými sa môže pokoj udržať len zákonom.

Niektorým kňazom už tak dlhé rohy nariastly, že klali všetko kolo seba; no a takýmito účinkami ani jedno náboženstvo veriacich si nenadobudne. Usilovný, horlivý, opravdový kňaz, ktorý čo káže aj sám zachováva, je v stave napriek všetkým zákonom mnoho veriacich získať náboženstvu svojmu.

Recepcia židov je brvnom v oku ľudovej strane.

Povážme ale, že sám Spasiteľ a Jeho Božská matka boli židia. Že desať Božích zákonov máme od židov. A keď chceme, aby i židia čím viac naše náboženstvo prijímali, musíme aj im väčšej slobody popriať; lebo to môžeme vedieť z časov prenasledovania kresťanstva, že čím viac boli kresťania utlačovaní a mordovaní, tým väčšími sa širila viera katolícka.

Máme aj to vedieť, že: „všetci sme dietky jedného Otca v nebesiach,“ a preto každého máme rovnako milovať.

Keď teda „ľudová strana“ chce aj na politickom poli na stanovisku náboženskom účinkovať, prečo všetkým náboženstvám nemerá rovnakou mierou? Na počiatku tej knižočky, ktorej oddiely tu rozberáme, píše, že nechce újmu spraviť žiadnomu náboženstvu; prečo hneď v prvom bode svojho programu svoju besnú zlosť na židov vylieva? Či ten žid na silu komu čo berie? Zato že rozumne, usilovne, rozvažite kšeftuje, nezaslúži byť odsúdený. Ľudovej strane sú židia preto nie po chuti, lebo na jej ciele ešte ani jeden žid nič neobetoval.

Táto strana rozchyruje, že štát chce odobrať kňazské majetky.

Keď by štát zoštátnením matrik, civilným sobášom atď. chcel pristúpiť k odobratiu kňazských majetkov, jednal by nepolitické. Zákony tieto vyžadovala všeobecná, sloboda, čo nenie v žiadnom spojení s majetkami kňazskými. Štát zachováva konštitucionálne práva udelené I. kráľom uhorským, tak podobne nečihá na majetky, kňazské tiež týmže kráľom, sv. Štefanom udelené.

Ľudová strana chce pokoj uviesť medzi vierovyznaniami.

Áno, keď už sám štát a zákonodarstvo práva všeliakých vierovyznaní zákonom háji, vtedy napadne ľudovej strane tento bod do svojho programu vziať. Lenže vidno už s doterajšieho jej pokračovania, jako prevádza bod tohoto programu.

Používa všetko možné, — ba všetky hnusné a nestydaté prostriedky, ktorými nie pokoj, ale tú najväčšiu vzburu rozsieva bez rozdielu medzi ľuďmi. Otea búri proti synovi, brata proti bratovi atď. Pravdu povedať, kňaza na plnenie jeho povinností upomenúť, je hriechom, ktorý má byť peklom trestaný. Kňazia sa ale neboja pekla; tým je dovolené všetko?

Ale veď dosť máte na tom, keď prečítate noviny „Kresťan“ a iné spisy ľudovej strany; a presvedčíte sa z týchto zrkadiel (lebo sú zrkadlami ľudovej strany), čo tá strana chce.

Autonomiu? To štát sám podáva katolíkom. Podáva autonomiu opravdovú, a nie kňazo-vládu, jakú chce ľudová strana.

Ľudová strana žiada spravovanie kath. fundácií. Áno aby kňazia ešte väčšími mohli sa zákonom protiviť, a s týmito peniazmi pokuty platiť?

Ba aj na riadenie kostolných pokladníc by mal štát dozerať, lebo veru v týchto kassách mnoho pliev a málo zrna sa nachádza. Mnohí kňazia pod všeliakými

titulami peňažité pokuty určujú, že vraj pre kostol; no kostol z toho toľko má jako ja, ale má kňaz.

Školy katolícke a náboženské vôbec štát len tam mieni prevziať, kde ony svojmu povolaniu nezodpovedajú. Nuž rozhlíadnime sa po slovenských mnohých obciach, v jakom stave sa nachádzajú školy náboženské? Vo farských školách rektor je mendikom. Rektora si volí farár. Školská stolica: to je len formula; tú len kňaz má na papieri, ale nikto nevie, či je údom školskej stolice, lebo nebol nikdy volený, iba farár si to len tak preznačil.

(Dokončenie nasleduje).

Domáci priemysel.

Hotovenie domáceho náradia.

*) Slovenský roľník od malička privyká svojho synka k tomu, aby si ku gazdovstvu najpotrebnejšie veci sám zhotovil, aby na koľko možno krajičiare netrovil. Čo sa z dreva vystrúhať, upliesť alebo vyrezať dá, to si náš roľník zväčša sám spraviť. U mnohých gazdov vidieť obručný nôž a gazda vie s týmto zachádzať ani vyučený remeselník. Na mnohých miestach ľud náš zaoberá sa hotovením dreveného náradia vo väčšej miere, a toto zamestnanie mu aj chosť donáša. Veď v gazdovskom dome mnoho náradia treba, a náš ľud je v takom položení, že si potrebné drevo ľahko môže zapatriť. Na Kysúcach, menovite v Lieskovej a Lutiši viac gazdov zaoberá sa hotovením opálok, pletených postiel, sečkových košov, a tieto výrobky vozia na vozoch do Povážskej doliny, ba aj do susednej Poľskej. V Liborči, v Dolnej Súči, v Lisici, Rosine a na viac miestach robia zas trlice na ľan, korytká, vidly a hrable, ba aj šikovne zhotovené kolovrátky vozia na jarmoky. V Pružine, v Orlovom a okolí zhotovujú košíky a košiny.

Porovnajúc stav tohoto priemyslu s minulým jeho stavom, vidíme, že hotovenie domáceho náradia čo domáci priemysel bol ešte len pred pár rokmi viac rozšírený, jako teraz lepší chosť donášal, ba pozorujeme aj to, že na mnohých miestach pomaly ľud prestáva sa týmto priemyslom zaoberať. Toto je čudné, keď pomyslíme, že dolňozemský gazdovia prinutení sú celé zásoby domáceho náradia zo Srbska dať dovážať, a kupci tohoto tovaru hľadajú a objednávajú gazdovské náradie v Haliči a na Morave. Je pravda, že naše horové gazdovstvo bolo pred časom veľmi nesvedomité a ľahkomyselné. Každý len na časný chosť hľadel, ale čo bude potom, keď sa hora do koreňa vyrúbe, či sa tá hora aj sama posadí, — tohoto si málokto gazda, ba málo ktorý predstavený obce vimmul. A tak sa to stalo, že na mnohých miestach obecné hory do koreňa vyrúbali, dážd' zmyl rodnú pôdu, a zostala tréať skala, na ktorej sa nič nerodí. Pozrime len na okolie Žiliny hore až po Čacu, vidíme holé vrchy, alebo vidíme novo vysadené hory, kde útlý stromček musí silou-mocou zápasíť, aby ho sypajúci sa štrk nesmietol. Toto je prvá príčina, prečo hotovenie domáceho náradia na mnohých miestach

utícha, prečo sa ľud týmto domácim priemyslom vždy menej zaoberá

Lepšie, ako obce, zachovaly hory jednotlivé panstvá. Čo sa vyrúbalo, to sa zas dosadilo, a najmä v ostatných rokoch sadia o závod, lebo drevo je v cene, a vždy do väčšej ceny prichodí. Dvíhajúci sa fabrický priemysel, so dňa na deň sa zväčšujúce stavby mnoho dreva potrebujú, a najväčšia časť tohoto dreva doplaví alebo dovezie sa z našich Horniakov. Hotovením domáceho náradia zaplatí sa nielen drevo, čo surovina, ale aj práca dobrý chosť donáša, jak je vedenie tohoto priemyslu rozumné, jak domáci priemyselník vie svojmu výrobku trh zaopatřit. V nitrianskej stolici, v okolí Starej Turej, odkiaľ tisíce a tisíce drevených lyžíc, variech, soľničiek a iného drobného náradia vozili, ba vozia ešte aj dnes na trh do Viedne, Budapešti a do viac väčších miest, v ostatných rokoch sa potrebné drevo z čiastky minulo, ale Staro-turania preto neprestali sa týmto domácim priemyslom zaoberať, lež išli ďalej, vyárendovali od daktorého panstva celý vrch, celú horu, a v letnom čase chystajú tam drevo, ktoré na zimu domov odvezú a vyrobia. Tak sa zamestnáva viac rodín v Jastrabí (trenčianska stolica) v hore Sinajského panstva. Nuž a keď sa týmto hotovenie domáceho náradia dobre vypláti, tým viac by sa vyplatilo obyvateľom, ktorí v hlbokých dolinách Považia bývajú a horami sú otočení. Vyplatilo by sa vyrábanie domáceho náradia aj v tom páde, keďby potrebné drevo priam aj kúpiť museli. V okolí Zliechova stoja krásne hory náboženského fondu. Drevo je tu lacné, lebo vyvážanie tohoto do Povážskej doliny je pre dlhú a unavnú cestu veľmi drahé. Okrem Gápelskej huty, ktorá tiež len preto bola postavená, aby drevo malo dajaký odbyt, sotva kto kupuje drevo. Ale preto ľud náš neprišiel na tú myšlienku aby toto lacné drevo vyrobil, a takto za päť ba aj pätnásť násobnú summu predával čo výrobok domáceho priemyslu. No, čo naši ľudia zameškali, to urobil teraz jedon podnikateľ a hneď vystavil pílu, reže zofaté drevo a vyrába ho všestranne.

Náš ľud nemá smelosti volačo podujať, a či nemá vôle dačo nového začať. Toto je druhá príčina prečo náš domáci priemysel sa nedvíha, ba so dňa na deň slabne

Často sa to stáva, že keď náš domáci priemyselník dvoje-troje hrabí alebo iného náradia dva-tri kúsky zhotoví, hneď beží s tým do mesta, hneď chce groš utfžiť. Preda svoj výrobok za nízku cenu, jako hovoria za zaucha. Utržených pár groší v meste stroví, často aj na daromnce, a príjde domov s prázdnu kapsou. Pravda že sa takto domáci priemysel ani najmenej nevypláti; priemyselník nevidí chosť zo svojej práce, preto nemá k nej veľkej vôle. Toto je tretia príčina, prečo sa náš domáci priemysel vyvinúť nemôže.

Vieme že naši čtení čitatelia prijmu vďačne každú dobrú radu, ktorú im v ich prospech poskytneme. Z poznania svojich vlastných chýb sa človek učí, preto

sme vysvetlili vec aj z tejto stránky, budúce prehovorme o tom, čo by sme si v prospech nášho domáceho priemyslu priali.

DOPISY.

Skalica, dňa 25. septembra.

Vysokoctená Redakcia!

Nikto mi za zlé mať nebude, keď už zase beriem pero do ruky, lebo bárs aj naše mesto, jako sa hovori, Pánu Bohu za chrbtom leží, novoty sa čo deň to deň udávajú. Tak 6. septembra aj z nášho mesta mala sa pohnúť jedna väčšia spoločnosť do Budapešte na milennárnu výstavu. Avšak pri oznámení sl. riaditeľstvo výstavy dalo nám na známost, aby sme návštevu odložili až na 9. októbra. A ponevác nám záujem a láska k vlasti na srdci leží, nielen že sa od návštevy neodtiahneme, ale radšej čím v najväčšom počte sa dostavíme. A predsa nepriatelia výstavy vždy tárajú do sveta podlú lož, že výstava krajinská má málo navštevovačov atď.

Ctený pán redaktor, viem, že sa aj zasmejete snád nad udalostou, ktorá sa už od roka javí v meste našom. Asi pred rokom rozhlásila sa po našom meste povest, že voláke strašidlo chodí mátať ľudí. Každého koho vrah napadne, že ho pošmíka po papieri, a stvára s ním žarty. Ba už ani mŕtvi nemajú pokoja. Konečne dozvedeli sme sa, že len tých ľudí máta, ktorí nesúhlasia s ľudovou stranou. Ej, pomyslel som si, pekný spôsob kortešovania. A ponevác neverím v žiadne strašidlá, zamienil som si vylúdiť mátohu na svetlo. Nechcel som mátohe na život siahnuť, lebo dobre viem, že je to len človek prirodzený. Hodil som mu teda jednu cez chrbát lieskovicou; taký vresk urobil jako by ho hneď čert bral, druhý raz dal som mu cez papuľu, naraz utiehnul. Tretí raz dostal cez kríže, až jed prskal kdesi od Skalice. Ťažko ma ty dosiahneš, pomyslel som si. A keď mu ešte jednu zavrám, viem že shodí so seba máťavé rúcho.

Ctená Redakcia! v 37-om čísle „Kreštana“ vyšiel dopis od Skalice, kde pôvodca snád len z omylu podpísal sa vlastným menom. No a za to je aj chvály hodný, že svoje meno netají. Spomína krémára, on bude zaiste z tých tichých beránkov, ktorí keď si už naplnia terkelicou nielen hlavu, ale aj brucho, vidia zažmúreny ma očima, že všetko víťazstvo pripadne ich strane. Pán dopisovateľ od Skalice zaiste musí predné miesto zaujímať pri šenkárstve, lebo by nám mohol povedať, nielen jaké kto pijáva, lež aj koľko krémár za celý deň utfží. A za celý deň môže sa kedy-tedy aj prevrátiť na lavici krémárovej. A tak by sme boli všetci spokojni s jeho menom, len keďby bol lepšie objasnil vec.

Teda povedzme si lepšie, jaký je rozdiel medzi opravdovým ľudárom a prevráteným liberálom. Opravdový ľudár sa nikdy do politiky nemieša; prevrátený liberál celý život politisuje. Opravdový ľudár si chráni každú hruď zeme rodičovskej; prevrátený liberál dedictvo nešanuje, len by rád vždy masné hrnce lízal. Opravdový ľudár nie tak ľahko prestúpi do protivného tábora; prevrátený liberál desať razy cez deň mení svoje presvedčenie. Opravdový ľudár je spokojný so svojimi predstavenými; prevrátený liberál by rád videl len samé prevraty pri voľbách aby sa mu niečo ušlo. Jedným slovom, opravdový ľudár je ten, ktorý od rana do večera obrába zem, ani mu nenapadne, žeby sa aj on mal

do politiky miešať, myslí si, že na to má predstavených, ktorí sa tomu lepšie rozumejú a preto je im aj verným ich poslucháčom a nedá sa zviať takými ľuďmi, ktorých zamestnanie je docela inšie a nie politika. Preto nech si každý príklad vezme a aby sme na zlú cestu nepoblúdili, každé rano keď vstaneme, vzdychnime si takto: Od prevrátených liberálov, vyslobod' nás Pane!

S Bohom

Opravdivý liberál.

Hiadel, zvolenská stolica.

Veľactený Pán Redaktor!

Váš vzácny časopis „Opravdivý Krestan“ tak som si obľúbil pre jeho pravdomlivosť, že ho verejne za učiteľa a dobrodincu ľudu vyhlasujem.

Tí rodáci, ktorí tento časopis čítajú, istotne vo vzdelanosti pokračujú; keď by aj čitatelia toho vo výrazoch nepreberajúceho „Krestana“ aspoň len jedno číslo vašich novín prečítali, istotne by na svoju vieru nezapomínali. Rodáci moji ale, jako sa k ľuďom zatočili, už aj meno Ježiša z úst vyhodili, lebo teraz, keď sa dvaja stretnú, na miesto doterajšieho pekného pozdravenia, už sa hlása všade otrepané heslo „sláva ľudovej strane.“

Tu nech stojí jeden príklad, ktorý som sám na vlastné uši počul:

Cestoval som do Baňskej Bystrice, už neďaleko mesta dohonil som jedného katolíckeho kňaza; popri ňom prechádzajúci cestovatelia, jako sa na katolíkov sluší, pozdravovali ho obvyklým spôsobom, t. j. „Pochválen Pán Ježiš Kristus“, na čo on len hlavou pokýval ale odpovede žiadnej nedal. Ja som toto jeho pokračovanie na zlé nevykladal, ale hneď zatým ma to pobúrilo, keď ho v ústrety jemu idúci ľudár pozdravil so slovami: „sláva ľudovej strane“, vlastne tie slová z celého hrdla zakričal, vyťahol hlavu jako splašená srna, hlavou nazad hodiac, jako by si bol chcel od radosti gágor zlomiť, s tou najväčšou blaženosťou odpovedal „sláva, nech žije“ a podal mu ruku. Na tieto slová od veľkého strachu som skoro na zem padol?

Po tomto výjave som si pomyslel, keď si ty na riadne naše pozdravenie nedal odpovede, len si hlavou kýval napred, tak aj Kristus vždy bude *napred*: ale že si dal odpoveď ľuďovi a tak si hodil hlavou na zad, že si si skoro krk vykrútil, istotne s ľuďmi tvojimi ostaneš *nazad*.

Bratia moji, nedržte vy takýchto ľuďárikov za anjelov, ani sa im nedávajte za učedníkov, lebo vás už aj tak mučia.

Hľa, tu máte hneď príklad, ktorí tiež verejnosti podávam. V susednej stolici chudobným a ubiedeným rodičom zomrel syn. Tak išla matka zomrelého pre pohrab ku kňazovi, ktorý ju hneď aj oslovil, či doniesla aj peniaze. Na jej odpoveď, že veru nemá, žeby bol len trpezlivý, že o pár dní dostane zo šichty výplatu, že mu svedomite zaplatí, vyhnal ju von s tým doložením, žeby si peniaze doniesla, lebo že jej syna prv nepochová. Úbohá stvora čo mala robiť! Mali títo rodičia jedného junca a toho dovedla farárovi za pohrab a keď mu aj to bolo málo, tak na jeho rozkaz musela ho židovi predať a ostatné peniaze vypožičať. Nuž to je láska k blížnym! Farár, ktorý má vyše 20.000 zl. vo špárkase uložené, tak plní zákon Spasiteľov, ktorý hovorí: „buďte milosrdní a dobrí, jako môj otec v nebesiach, on dáva slnce a dážď, jako dobrým, tak aj zlým.“

Tak kňazia, ktorých za milosrdných vyhlasujú, na židov sa hnevajú; ale teraz pýtam sa, prečo poslal ten kňaz tú chudru k židovi, čo jej nepozhovel, keď má toľko peňazí.

Tak máte čo úfať, ľudári, od vašich vodcov, keď také milosrdenstvo preukazujú.

Pán Boh s nami a zlé preč. S úplnou úctou

Vlastence.

Nemecká Lupča, dňa 26. sept.

Veľactená Redakcia!

Nemeškám sdeliť veľact. redakcii, že sa bludári — ani tí ancikristi pred súdnym dňom — začínajú po obciach túlať a blúdiť, strašiac nevedomý a ľabkomyseľný svet, že ide bobo, ide kuruc, tatár! No netreba mi ani dokazovať, že jako toto účinkuje na náš tichý pokoja milovný svet, ktorý jako nevinné, strachom trasúce sa dieťa padá do náručia v obeť strašiacim ho hltavým vlkom, ktorí keď docielia toto, virukujú s farbou, že veru bližia sa voľby, ku ktorým hneď aj svojho kandidáta, čo anjela strážcu odporúčajú.

U nás, to jest v našom okrese kandidátom ľudovej strany bol jedine Ondro Hlina, chýrečný brindzomiesáč konsumu teplanského, ktorý o dušu sľubuje svojim, najviac len zo ženičiek pozostávajúcim voličom, že ako ablegát prevedie to, čo ešte nik nepreviedol, a že veru v tom sneme, ak ho nebudú počúvať, všetkým poriadne zagľagá!

Ondro mieni, Pán Boh mení!

Náš Ondro sa tiež dlho nekochal v ablegátstve, bo prišiel k nemu Štefan Krakovsky a povedal mu: „Ty Ondrejko odpusť, ale ty nemôžeš a ani nesmieš byť ablegátom, bo si naučený miesiť a tak sa bojíme, že všetok snem vymiesiš, a tak bude fuč po našej ľudovej, lepšie povedané bludnej strane, potom by sľiacsky konsum veľmi upadnul a s ním aj naša strana, keď by si šiel do snemu s tvojim klobúčikom, vyboril by si dvere a s nimi celú stenu na našu ľudovú stranu a tak Ondriško môj to ablegátske remeslo je pre teba primálo.“

Na miesto neho za súčasného držia Jozefa Mašuru kompanistu úverkového a potravného spolku teplianskeho, bo vraj tento má fajnejšiu tvár, štyri oči a nenosí širák na kotrbu. Tento vraj horlivý muž sľúbil, že i napotom bude podporovať chudobu ako doteraz, ba čo viac, že vraj všetky ablegátske diurná obráti na predplatnia „Krestana“ aby ho hladom umierajúci ľud mohol zdarma čítať, bo ľud dľa novšieho času nielen chlebom ale ani slovom Božím, lež oplzlými rečami „Krestana“ nasitený býva

Cesta do Pešte by ho čím menej stála — pri čom tiež na chudobu chce šporovať — bude chodiť s Lúčanmi po pltiach a nazad s transportom. A na kelčík mu vraj dosť bude, čo mu tepliansky konsum obetuje.

Voľby chce čistou rukou, lepšie povedané čistými novými koruníkami v cene desať tisíce zl. previesť, ktoré sú v turčianskej Tatre uložené.

Tohoto všetkého veľactený pán redaktor sa my nebojime, ani nás to veľmi nezarmucuje.

Lež zarmútilo a zarmucuje nás, keď sme sa z vašich, nám tak vítaných novín dočítali, že náš vysokoctený a všeobecne milovaný ablegát pán Jozef Kajuch viac v okrese našom nevystúpi. Máme sa čo zarmútiť, veď v ňom sme stratili nielen spravodlivého zástupcu našich spoločných občianskych práv, ale jeden každý stratil v ňom aj spolu svojho osobného zástupcu v každom ohľade. Obrátili sa k nemu chudobný, bohatý, obec, cirkev, učiteľ a či farár, každého prosbu s najlepším odporúčaním na patričnom mieste predniesol a do tých čias orodoval, kým len prosba vyslyšaná nebola. Za toto mu Pán Boh zaplat!

Tento neočakávaný chýr, hovorím, nás velice zamútil, ale väčšmi bludársku stranu, ktorá jeho meno bez všetkej príčiny a bez všetkého základu bezočive pred jej nedospelými prívržencami zneuctiť, zohaviť, zaspinit sa usilovala a takýmto cnosťami zvíťaziť chcela. Vy bludári! Vaše bezočivé špintanie a nadávanie bolo semeno sypané do pívnic tmavých ale teplých, zkaďe ono chytro pučí a bujné cibý bude hnať, ale žiadne dobré ovocie nedonesie.

Ako počuť za ablegáta liberálnej strany vystúpiť má Julius Mattyasovszky, hlavný slúžny ružomerského okresu, ktorý je tu medzi obecnosťami veľmi obľúbený.

Nó bludári! hore sa, vysúčajte a poplujte si ruky, čas je krátky, preto nadávať, špintať a hanu naň kydať sa usilujte. Jestli by ste ale ako začať nevedeli, tak vám ja pošepnem: Kričte o dušu že má židovské kúpele, to ale dáko nevykričte, že kedy-tedy aj farárkovia sa príjdu ta s gazdinkami okúpať. J. Kventina.

Z Oravy, 27. sept. 1896.

Veľactená Redakcia!

Zrnko k zrnku stále a vytrvale seje semä pravdy. Váš časopis, poučuje nás všemožne i s úspechom, no bohuziaľ, veľiká to škoda, že to už pred viac rokami neurobil. Lepšie, — pravda — i neskôr, ako nikdy, no kto prvší, ten lepší. Pred rokami by nás bol všetkých vyučoval, a všetci by sme ho s ochotou boli prijali: dnes sú mu mnohé dvere pekelnými prostriedkami zatvorené. Predtým zrnká hlásanej pravdy byly by do čistej pôdy padly, teraz ale v krajoch našich háje bludu sa rozprestierajú.

Pravdu prijať ide ľahko, no blud vykorenit takmer ani nemožno. Pravdu vytrvale hlásať nutno, blud sa sám rozširuje. Keď ale bludy s takým aparátom roznášajú, ako to ľudová strana robí; a keď povolani s poučením o pravde váhajú a dlho mlčia, ký div, že mnohí podľahli pokúšeni a že vlast škodu trpí. Takto stojíme v celku, u nás v Orave ešte horšie. Ľudová strana úsilne, neunavne agituje; my mlčíme. Ľud náš je prebudilý, v politických otázkach viac-menej zbehlý, smýšľania, s malou výnimkou, slobodomyslného. Keby sme sa od rokov oň boli starali, bludy ľudárov by ani na ukážku súcih pár prívržencov neboly dostaly: dnes ich je značnejší už počet. Ak sa nepostaráme zavčasu, môžeme byť nemilému prekvapeniu vystavení. Slobodomyselných občanov máme veľkú väčšinu, no sme bez sriadenia. Ako politická strana nie sme zorganizovaní. Každý na seba necháný je na ujmu spoločných záujmov. Ľudári sú vo večitom potyku jedon s druhým. Kňazia, kapláni a známi „národovci“ so dňa na den kortešujú; po obciach behajú, rozkazy a úpravy dávajú, čaty sriaďujú. My v bobrovskom okrese ani len nevieme, či a kto vystúpi so slobodomyselným programom, a v kubinskom okrese, keby sám terajší náš vyslanec, kedy-tedy osobne do jednej, lebo druhej obce nezavítal, tiež by sme nevedeli, že budeme mať kandidáta. Učme sa od ľudárskych kňazov, ktorých heslo je: „buďte opatrní, ako hadové.“ Sriaďme sa v silnú stranu, kým je ešte čas; nezanedbávajme stálych našich prívržencov, ale upevňujme ich. Heslo všetkým ľudárom vydané znie: „nasledujte slepo vašich duchovných.“ „kto na liberála hlasuje, svoje svedomie pred Bohom ťažkým hriechom obťažá.“ Máme nechať ten ľud, aby neosvietený takýmto bludom veril? ľahšie je kúkoľ zo pšenice pred sejbou povyberať, ako z vyrastlého už zbožia, prvým spôsobom bez škody čistiť, pri druhom ale i pšenicu si pošliapeme. U nás pri snemových voľbách niet otázky osoby,

je to otázka princípov. Nie toho, lebo onoho kandidáta chceme a budeme podporovať, lež nutno nám zásady ohrozenej slobodomyselnosti k víťazstvu priviesť, a nutno nám slovenský náš ľud zpod mámenia neslovenských národovcov oslobodiť, vymaniť.

I záujmy pokoja a doposavádnej shody, záujmy reputácie našej dosavádnej zralosti požadujú, aby sme sa čím skôr sriadili. Voľby sú isté, len hodina neistá: nečakajme, kým bude pozde. Mnoho nás, no škoda každej ztraty. Bol čas, kde sme všetci spolu boli, bol čas, kde sme sa tak spolu udržať mohli: neodkladajme, aby sme si väčšinu záhadnou neurobili.

Učme sa od protivníkov my, ktorí sme mali byť učiteľmi tam tých, prílišná dôvera v úspech spojená s netečnosťou a ľahostajnosťou často sa pomstieva na váhavcoch. Nemáme osobných pri tom záujmov, no máme verejnú povinnosť. Oravec.

BESEDNICA.

Gašpar Tučný.

Mal sa dobre. Po otcovi zostal mu krásny majetok, ktorý jeho nebohý otec všetkým opatril. Sto jutár poľa zdedil po otcovi s pekným, ba možno riečť najkrajším domom v obci s hospodárskymi stavami, ale mimo toho nič iného. Preto hovorím že mimo krásneho majetku nič iného, lebo bol pravý opak svojho otca. Jeho otcovi vždy zbudlo pár groší aj na knihu, aj na noviny, kdežto on, ako bol zo školy, do ktorej ho slúžka každý deň musela vodiť, vystal, sotva mal mimo modlitebnej inú knihu v ruke a na časopis, noviny, to Tučný groša nemal. Nerád čítal a to bolo hlavnou príčinou, že ho otec priprel ku pluhu.

Márnotratníkom nebol, sporil, gazdoval tiež, pričom mu bola na pomoci jeho manželka, dobre vychovaná dcéra jednej famílie zo susednej obce. Lenže Tučný bol natoľko zarytý do gazdovania, že mimo neho ničomu nerozumel, o nič sa nestaral a predsa sa staval za vzdelaného a vyhľadával spoločnosť učenejších ľudí.

Ako hovorím, Tučný ukrutne nenávidel knihu a táto jeho nenávisť bola časťou príčinou nemilých výstupov medzi ním a jeho manželkou. Jeho manželka pochádzala z domu, kde knihy stály na prvom mieste a rada čítavala poučné a zábavné knihy; keď ale po svatbe pýtala sa svojho Gašpara po dákej knihe, dostala od svojho milovaného manžela nežnú odpoveď:

— Eh, na čo to, také haraburdy!

Jeho žienka však s takouto odpoveďou nebola spokojná a s časom na čas neprestávala svojmu manželovi dohovárať, aby teda predplatil aspoň dáke novinky. Ale všetko bolo marné. Tučný zostával pri svojej mienke a úbohá žena sama začala odvykať od čítania. Čítavala totiž modlitebné knižky, ale behom času vedela skoro všetky modlitby nazpamäť a tak tratievala chuť ku čítaniu.

Tu napadla žene dobrá myšlienka. Pán rektor bol skoro každodenným hosťom u Tučných, kde pri pohárku dobrého vína krátili si čas „mariášom“. Pani Tučná, z príležitosti návštevy pána rektora, keď jej manžela ešte nebolo doma, požiadala ho, aby nahovoril Tučného, aby kúpil nejakú knihu alebo predplatil na časopis.

Pán rektor bol šikovný človek, vedel všeličo dobre

predniesť. Keď onedlho sedeli spolu s Tučným v záhrade pod stromom, začal prvý útok na zatvrdilosť Tučného.

— Čítal som, že práve vyšla pekná kniha: Romantické obrázky z dejepisu Uhorska.

Tučný mlčal.

— A že je to vraj utešená kniha. Poučena pre každého človeka, pokračoval učiteľ.

Tučný sa začal hniezdiť na stoličke.

— U Jablonských že si vraj už aj kúpili tú knihu, doložil ešte učiteľ.

— Eh, nuž keď si ju kúpili, nuž ju majú, — mrdnul plecóm Tučným, ktorého reč učiteľova začala už hnevaf.

— Veď ale by nezaškodilo, keby ste tú knihu i vy kúpili, pokračoval učiteľ. — Dobre je to kedy-vtedy počítat si z knihy, keď človek má na to čas. A vaša pani manželka viem žeby sa tiež nenahnevala, keby ste ju raz prekvapili knihou, ktorú by veru každý človek rád vzal do ruky. A potom sa aj svedčí na takého gazdu, ako ste vy, pán Tučný, aby volačo aj na knihy obetoval.

Tučná, ktorá obďaleč počúvala perorovanie pána učiteľa, bola celá natešená, že má prímluvcu, lenže pán Tučný o výdavku na knihu ani počuť nechcel.

Keď však pán učiteľ i na druhý, tretí, štvrtý deň nevedel dost vynachváliť knihu, ktorú vraj už u Jablonských videl a aj z nej čítal, začal Tučný popúšťať zo svojej zatvrdilosti. A jeho manželka tiež ustavične hovorila o knihách až konečne začala ho popudzovať.

— Vidíš, Jablonskovci ani nemajú toľko, ako my, a predsa dajú groš aj za knihu, a ty si prvý gazda v obci, robíš sa múdrom a nič nečítaš. Volakedy budeš mať z toho hanbu.

To pomohlo. Tučný v povedomí svojej zámožnosti umienil si, že sa nedá nikým zahanbiť, kúpi tú voláku zprepádenú knihu akonáhle pôjde do mesta na jarmok.

Konečne vybral sa Tučný do mesta a aby nezabudol, najprv kúpil tú zprepádenú knihu. Vnišiel ku knihkupcovi a po pozdravení zvolal:

— Či tu predávajú tie uhorské obrázky?

Kupec veru nevedel hneď že Tučný mieni knihu „Romantické obrázky z dejepisu Uhorska“ a len potom keď Tučnému porozumel, predložil mu spomínanú knihu.

Lenže tá sa Tu nemu nepáčila, nebola dosť pekná, skvostná a Tučný bol ten človek, že keď na volačo vydal groš, to muselo byť aj ten peniaz hodno.

Knihár mu predložil na to pekne zaviazanú knihu so zlatorezom a tú Tučný aj kúpil.

— Nech má žena radosť, myslel si.

Natešený kráčal domov Tučný s knihou vo vačku. Oči mu len tak žiarily radosťou a sám si robil výčitky, že ženu už prv neposlúchol.

— Ja z knihy aj tak čítať nebudem — hovoril si — ale moja žena nech má radosť, a potom keď Jablonský vie kupovať knihy, čo by nekúpil ja.

Doma privítala Tučná svojho manžela s veľkou radosťou, ešte mu aj stoličku pred sadnutím poutierala, čo sa nestalo od toho času, jako bol k nej chodil na zálety. Tučný položil knihu na stôl a obzeraniu nebolo konca-kraja.

Tučný vidiac radosť svojej ženy, len toľko podotknul:

— A teraz dávaj

pozor, aby knihu nedostal Janko do ruky, lebo by bolo po nej! A kniha nech leží vždy na stole, aby každý kto k nám príjde, videl že tiež čítame knihy.

Jako malý Janko zachovával rodičovský príkaz vidíme na obrázku, bo kedykoľvek nebolo ota alebo matky v chyži, už prifahoval k stolu stolec aby sa natešil v tých rytieroch na koňoch, ktorí boli v knihe vyobrazení.

O niekoľko dní na to u Tučných zakáľali. Jako ka'dý rok, tak i teraz pozvali susedov na „podhrdlinu.“

Spoločnosť sa dobre zabávala. Po večery plyuul rozhovor o všetkom, čo kto vedel povedať, až konečne padol pohľad suseda Zázvoru na pekne zviazanú knihu.

— A čo to máš za knihu? — pýtal sa Zázvoru s podivením.

Tučný v radosti, že jeho obetovavosť na knihy napadla susedovi, len tak cez plece riekol:

— To som kúpil v meste. Vieš teraz cez dlhé večery dobre padne človeku aj volačo prečítať. A od týchto čias budem vždy kupovať knihy, doložil s dôrazom.

Prítomní všetci obrátili svoje zraky na knihu, ktorá sa skvela namalom stolku.

— Ukážte nám ju! — volal Zázvoru.

Tučný veľavýzname pohliadnuc na svojho priateľa vstal a podal mu knihu.

— Ale že ju nezamaž! — prehodil.

Sused Zázvoru bol veľký šibal, znal zadubenosť Tučného a jeho nesbehlosť v knihách. Preto si umienil, že si s Tučným urobí žart.

Zázvoru prezerá knihu, prezerá, pokyvuje hlavou a prítomní s napnutím očakávali čo povie o knihe. Konečne za veľkej tichosti prehovorí:

— Nuž kniha je pekná, Tučný, ale čo stojí taká kniha, keď sú nie v nej poznačené vyročité trhy a jarmoky!

Nastalo zase hrobové ticho. Každý bál sa prehovoriť slova, lebo pravdivosť slov Zázvorových nedala sa podvrátiť. Jarmokov v knihe nebolo a nebolo, jakokľvek knihu prezerali.

Úbohý Tučný stál jako zkamenelý, nevedel sa obrániť tým, že v knihách poučných nebývajú zaznačené jarmoky, lebo mimo šlabikára a modlitebnej knihy nikdy inakšej nemal vo svojej ruke. Zahanbený stál pred svojimi hosťami, že sa tak dal oklamať od knihára v meste. Aká hanba to bude pre neho, keď sa roznesie o tom chýr po dedine, že kúpil knihu, v ktorej niet jarmokov zaznačených.

Hostia vidiac nevoľu Tučného pomaly sa rozišli, rozmýšľajúc o múdrosti Zázvorovej a prv než sa uložili na nočný odpočinok, u Tučných sa odohral malý domáci výstup. Tučný napriek všetkým prosbám svojej ženy knihu na kusy roztrhal a keď hodil posledný kus z nej o zem, zvolal:

— Nikto ma viac nebude mať za sprostáka! Viac sa oklamať nedám.

U Tučných zase nemajú mimo modlitebnej inú knihu a potrvá zase drahý čas, pokým sa dá Tučný nahovoriť, aby bol „sprostákom“ a kúpil knihu v meste.

Otvorenie Železnej brány.

Medzi milennárnymi slávnosťami vyniká otvorenie Železnej brány. Slávnosť táto bola krajinskou, ale aj medzinárodnou. Otvorenie Železnej brány previedlo sa pri prítomnosti troch panovníkov, asice: uhorského

rumunského a srbského kráľa a pri účasti zástupcov všetkých vzdelaných štátov.

Vlast naša môže byť právom hrdá na toto dielo, ktoré nemá dosiaľ páru na celom svete. Uhorský um previedol tu dielo, ktoré hlása po celom svete železnú vytrvalosť a bystrý um uhorských inžinierov. Sláva im!

Prv než by sme prešli na opisovanie slávností pri otvorení Železnej brány, v krátkosti chceme et. čitateľstvo obznámiť s prekážkami, ktoré musely byť na Dolnom Dunaji odstránené, aby sa lode mohli smele plaviť; taktiež v krátkosti poukážeme aj na to, že regulovanie Železnej brány započalo sa už pred dve tisíc rokmi.

Dunaj je od Devína po Baziáš 850 kilometrov dlhý a v tejto ohromnej dĺžke všade je široký a splavný. Od Baziášu ale vtisnutá je táto valná rieka medzi vrchy a bralá, ktoré činia Dunaj na tejto čiasťke nesplavným. Prekážky plavby sú: Stenka, Kozla-Dojke, Izlas, Tachtalia, Greben, Svinica a Juc spády a niže Oršovy ležiaca Železná brána, čo koruna plavbu hatiacich prekážok.

O odstránenie týchto prekážok pokúsili sa boli už aj Rimania, keď boli pánmi nad týmto vidiekom. Pámiatky týchto námah, ktoré ešte aj dneska vidno, sú cesta a zbytky mostu cisára Trajana a zbytky kanálu, ktorým chceli Rimania obísť Železnú bránu.

Skoro dve tisíc rokov nepodarilo sa nikomu tieto prekážky odstrániť. V tridsiatich rokoch tohoto stoletia veľký syn vlasti našej, gróf Štefan Széchényi podobral sa, že Dolný Dunaj urobí splavným. Rovnak oduševneného a umného spoločníka našiel v chýrečnom uhorskom inžinierovi Palovi Vásárhelyimu, ktorý vypracoval plány regulovania Dunaja a zároveň tože aj započal. Vásárhelyi započal plány robiť r. 1835. a niektoré podzemné skaliská aj odstránil, v započatých prácach ale prestalo sa o nedlho, totižto roku 1846. pokračovať. Prácam koniec spravily tehďajšie politické pomery. Čo makavý pozostatok tehďajších prác je cesta Széchényiho, ktorú ešte aj dneska obdivujú odborní znalci.

V päťdesiatich rokoch robily sa slabé pokusy okolo Železnej brány, lenže zostaly všetky bez značnejších následkov. Berlínska konferencia r. 1878. poverila našu monarchiu s regulovaním Dolného Dunaja, zabezpečiac jej zároveň aj to právo, že cieľom zaokrytia výdavkov bude smieť clo brať od lodí, plaviacich sa tadeto.

A aby sa práce aj skutočne započaly bol treba železný minister, Gabriel Baross, ktorý neznal ťažkosti, lež svojou známou ráznosťou prevládal všetky prekážky.

Aby et. čitateľa mali čistý pochop o veľkoleposti práce, ktorú uhorská vláda vykonala pri regulovaní Dolného Dunaja pripomenieme hlavnejšie práce. Pri spáde „Stenka“ bol spravený 825 metrov dlhý a 60 metrov široký otvorený kanál, tým cieľom bolo treba odstrániť 7 tisíc kubičných metrov grantovej žuly zpod vody. Podobnú prácu bolo treba vykonať aj pri Kozla-Dojke, taktiež aj pri Izlasi a Tachtali.

Pri týchto spádoch bolo treba hlavne k splavbe dost hlboký kanál kopať; pri vrchu Greben, bolo treba sa aj o to postarať, aby voda netiekla tak obrovskou rýchlosťou, ktorá nedovoľuje splav proti prúdu. Vrch Greben zúžil koryto Dunaja na 500 metrov, zanim je Dunaj 3000 metrov široký a z tejto úžiny do širokého koryta ženie sa voda takou rýchlosťou, že len aj najväčšie lode len s ťažkosťou plávaly proti prúdu. Tu veda tak pomohla, že žulovitý vrch na Greben 150 metrov šírky vylámala. Pri tejto práci bolo odrazu aj 120 metrických centov dynamitu zapálené. Výbuch priviedol zem do otrasu jako pri zemetrasení a odrazu 50 tisíc kubičných metrov žuly roztrhal.

Posledná prekážka bola Železná brána. Tu vyčnievajú po celej šírke koryta obrovské skaliská, ktoré úplne znemožňujú plávanie lodí. Inžinieri spravili tu na srbskom brehu 2200 metrov dlhý 80 metrov široký a 3 metre hlboký kanál.

Práce tieto budú stáť vyše 10 millionov zlatých, ktoré sa Uhorsku prinavrátia tým, že lode budú platiť clo. Prvý výstrel spravil Gabriel Baross 15. septembra r. 1890., behom 6 rokov tedy bola obrovská práca táto hotová. Dodatočné rozličné práce vyžadujú ešte asi rok času.

A teraz prejdeme na opisovanie slávností pri otvorení Železnej brány:

Náš panovník už deň pred slávnosťami otvorenia Železnej brány t. j. dňa 26. t. m. popoludní prišiel do Oršovy, kde na železničnom nádraží uvítal kráľa krassószörényisky fõispán. Mesto Oršova bolo z tejto príležitosti utešene zástavami ozdobené. Kráľ prijímal po svojom príchode deputácie v Oršove. Večer bolo mesto osvetlené na počtu kráľa, ktorý sa potom odobral na novú loď Dunajskej paroplavebnej spoločnosti, kde mal kráľ skvostne zariadený byt.

V nedeľu rano dňa 27. septembra započala sa slávnosť otvorenia Železnej brány v katolíckom chráme v Oršove. Na rannú omšu v katolíckom chráme prišiel kráľ so svojim sprievodom, uhorskí a rakúski ministri, veľvyslanci a vyslanci cudzozemských mocností, členovia obúh uhorských a obúh rakúskych zákonodarných sborov a vysokí povolani hostia.

Po sv. omši odviezol sa kráľ jako aj prítomní krajiniskí, cirkevní a vojenski hodnostári na železničnú stanicu, kam o 8 hod. 20 min. došiel dvorný vlak so srbským kráľom Alexandrom, ktorému náš kráľ podal pravicu a vrele ho uvítal. Po prehľadnutí paradnej stotiny a vzájomnom predstavení svojich sprievodov odišli panovníci do čakálne, aby dočkali tam príchod rumunského kráľa ktorého vlak došiel o 5 minút pozdejšie za vlakom srbského kráľa.

Keď došiel vlak s rumunským kráľom Karolom, vojenská hudba zahrála rumunskú ľudovú hymnu a ozvalo sa búrlivé eljenovanie. Panovníci sa vrele pozdravili a pobozkali. Srbský a rumunský kráľ podali si pravice a potom všetcia traja panovníci prešli popred paradnu stotinu. Na to panovníci posadali na kočy, aby sa odviezli na loďnú stanicu. Náš kráľ sa viedol s rumunským kráľom a srbský kráľ s arcikniežatom Jozefom. V nasledujúcich kočoch viedli sa ministri, hodnostári a povolani hostia.

Na novú loď, ktorá nosí meno Franca Jozefa, sadli traja panovníci a arciknieža Jozef so svojimi sprievodami, členovia diplomatického sboru, kňazstvo, uhorskí ministri *Bánffy, Dániel, Jósika, Erdély, Wlassics, Fejérváry, Darányi, Perczel* a *Josipovich*, Krieghammer a Kállay spoloční ministri, rakúski ministri s predsedom Badenim, francúzsky minister Duxlesy, niekoľki konsuli a správcovia dunajskej paroplavebnej spoločnosti. Ostatní hostia posadali na iné parné lode.

Vopred sa pohol parník s kráľom a jeho hostami. Pred vchodom do prekopanej Železnej brány bola pretiahnutá z kvetov uvitá reťaz. Prv než loď došla do priplavu, kňazstvo na lodi sa shromaždilo a biskup Dessewffy odriekal krátku modlitbu v latinskej reči, prosiac od Všemohúceho požehnanie na veľkolepé dielo.

Medzitým došla loď ku priplavu a pretrhla reťaz z kvetov. Na to zavznela strelba z diel a na brehoch búrlivý jasot obecnstva. Na lodi za strelby z diel povedal kráľ vo francúzskom jazyku nasledujúcu reč:

V tomto slávnostnom okamihu, keď sme sa sišli, aby sme oslávili všeužitočné dielo, cítim sa byť šťastným, že môžem pozdraviť panovníkov tých dvoch priateľských štátov, ktorých vodou Dunaja obmývané brehy blízkosťou svojou znázorňujú spoločnosť záujmov našich. V Berlíne sišlými sa europejskými mocnosťami Rakúsko-Uhorsku sverené práce sú dokončené. Posledné, slobodnú plavbu na tejto veľricke hatiace prekážky sú odstránené. Hrdý na túto úlohu, ktorá na nás padla, túto novú premávkovú cestu vyhlasujem za otvorenú a v tom presvedčení, že mohutný a požehnaný vývin poskytne jak pokojnému, tak výsledku plnému vývinu medzinárodným pomerom: na blahobyť a dobro našich národov vyprázdňim tento pohár“.

Panovníci si na to štrngnuli uhorskou vládou k tomu cieľu odporúčanými kalichmi, ktoré minister obchodu Dániel naplnil šampaňským. Potom minister poprosil nášho, rumunského a srbského panovníka, aby kalichy milostive prijali na pamiatku tejto slávnosti. Panovníci vrelými slovami prijali kalichy, na čo akt otvorenia Železnej brány bol u konca.

Rozumie sa, že i na nasledujúcich loďach s hosťami panovala slávnostná nálada.

Panovníci s prítomnými na lodi hosťami s paluby obzerali práce pri Železnej bráne a veľmi pochvalne sa vyslovili o prevedení ťažkého diela.

Keď vyšla loď z prielavu potom sa obrátila a opäť v takom poriadku, opätovne za hlučných ovácií s okrášlených brehov za strelby z diel plávaly lode hore Dunajom ku Oršove. Na lodi s panovníkmi podávali medzitým raňajky. Na ostatných loďach tiež znely poháre, všade živili Uhorsko. O 2. hodine popoludní došli lode do Oršovy. Tu traja panovníci odviezli sa na železničnú stanicu a na prichystanom vlaku, na ktorý mohli sadnúť len zvláštne pozvaní hostia, odviezli sa do Herkulesových kúpeľov, kde náš panovník na počtu svojich hostí dával o 6. hodine dvorný obed, na ktorom brali podiel s malou výnimkou všetci tí, ktorí boli pri raňajkách na lodi. Večer boly kúpele skvele osvetlené.

O 8. hodine ich veličenstvá odviezli sa na železničnú stanicu pri Herkulesových kúpeľoch, zkaďe na osobitných vlakoch odcestovali, asice srbský kráľ do Belehradu a rumunský kráľ na pôdu svojho kráľovstva do Craiovej, kde jako hostiteľ dočkal do druhého dňa príchod nášho kráľa Franca Jozefa, ktorý o hodinu po odchode panovníkov z Oršovy nastúpil cestu do Rumunska.

Vyzvanie k predplateniu.

Týmto číslom vstupujeme do poslednej štvrti bežiaceho roka.

Nie sme viac neznámi pred ct. čitateľstvom, bo veď nás mohlo dobre poznať z polročného účinkovania nášho. Ct. čitateľstvo mohlo sa z dosavádneho nášho účinkovania presvedčiť, že sme si vytkli za cieľ peknú úlohu, ktorú sa usilujeme aj všemožne dosiahnuť.

Úlohou našou je v pravom svetle poučovať čitateľstvo o všetkých udalostach vlasti našej.

Úlohou našou je ďalej, občiansky pokoj, ktorý bol posledne makave narušený agitáciami ľudovej strany, zpätuviesť. Pracujeme na tom, aby občania

žili v svornosti a láske, čo členovia jednej jedinej rodiny.

Kocháme sa nádejou, že sme sa od tohoto vytknutého cieľu v ničom neodchýlili.

Pekný tento náš cieľ zasluhuje aj všestrannej podpory. O túto prosíme snažne všetkých priateľov našich zásad.

Jako dosiaľ, tak aj na budúce budeme sa usilovať podávať ct. čitateľom časopis rozmanitého obsahu, ktorý sa bude popri zdravých politických úvahách zaoberať aj s priemyslom a kúpeľstvom, taktiež bude poskytovať aj hospodárske pokyny. Mravnopoučné rozprávky tiež budeme pestovať. Jedným slovom v časopise našom najdu dost čítania jak politici, tak aj tí, ktorí radšej obľubujú poučné a zábavné veci.

Úctive prosíme všetkých priateľov nášho časopisu, aby ho všemožne v kruhu svojom rozširovali. Smer a zásady, ktoré zastávame, zaslužia všestrannú podporu

Predplatná cena je tak nizka, že ju aj chuobnejší náš spoluobčan môže zaplatiť.

Predplatná cena na celý rok obnáša 2 zl.

na pol roka 1 zl.

na štvrt roka 50 kr.

Predplatitelia <Slovenských Novín> dostanú časopis náš za pol ceny.

Nastáva jaseň a s ňou prišli aj dlhé večierky, pri ktorých náš časopis poskytuje milú a spolu aj užitočnú zábavu.

CHYRNÍK.

Rozpustenie snemu. Na stredňajšom zasadnutí magnátskej snemovne bola zadaná interpellácia, v ktorej barón Vécsey žiadal od vlády vývod, kedy bude snem rozpustený. Na túto interpelláciu odpovedal ministerský predseda barón Bánffy, že snem bude najbližšie rozpustený.

Jako sa dozvedáme, snem bude už v pondelok alebo v utorok kráľovskou rečou zaklúčený a voľby sa začnú ešte koncom októbra.

Meniny jeho veličenstva kráľa i toho roku okázalými slávnostami zasväťia po celej krajine v nedeľu dňa 4. okt. V katolíckych kostoloch hlavného mesta budú sa odbývať slávnostné služby Božie. Úradné Te Deum od-baví ostrihomský arcibiskup knieža-primas Vaszary v budinskom chráme Matiaša. Jeho veličenstvo kráľ predpoludním v deň svojich menín slávnostne otvorí nový most na Vámházteri v Budapešti, ktorý bude nosiť meno jeho veličenstva kráľa Franca Jozefa.

Radosť v kráľovskej rodine. Arcikňažna Maria Valeria dcéra nášho kráľa, dňa 24. septembra porodila

dcérku v Išli. Najstaršie dieťa arcikňažny je štyriročná Alžbeta Franciska, za ňou nasleduje 3-ročný Franc Karol Salvator, potom 2-ročný Hubert Salvator a teraz nasleduje novorodzenka, ktoré obdržalo pri sv. krste meno: Hedviga, Maria, Immaculata, Ignatia.

Arciknieža gazdom. O arcikniežatu Karolovi Štefanovi píše teraz viedeňské noviny, že sa chce zriecť námornícko-vojenskej dráhy a chce gazdovať na panstve zdedenom po svojom strýkovi arcikniežatu Albrechtovi v Haliči.

Svatba arcikňažny Marie Doroty, dcéry arcikniežata Jozefa s kniežatom Filipom Orleánskym bude sa odbyvať dňa 5. novembra v kaplnke viedeňského Burgu.

Vyznačený štátny sekretar. Štátny sekretar ministerskopredsedičky Jozef Tarkovich obdržal rád sv. Stanislava od ruského cára Mikuláša.

Vol'ba mešťanostu vo Zvolene. Za nového mešťanostu vo Zvolene vyvolený bol jednodhlasne Matej Skrovina, dosavadný nadsľúžny zvolenského okresu.

Z Liptova píše, že následkom chladného počasia vysoké vrchy Tatier sú už pokryté snehom. — V Osade Jánovi Kláškovi a Ignácovi Košťalovi roztrhali medvede dve kravy a jedno teľa. — V P. Lehote ukradli cigáni Adamovi Šimovi ošipanú. Keď cigánov chytili, vtedy sa už s mäsom delili.

Potrestani bezbožníci Po tieto dni odsúdil súd v Zlatých Moravciach troch šuhajcov dľa mena: Jozefa Šauša, Juraja Zuan a Štefana Koloredi z Geletneku každého na 8 dní do väzenia pre žart nenáležiaci do kostola. Šuhajci totiž pomocou kúskov zo zrkadla osľušovali nábožných ľudí shromaždených v prostredí chrámu.

Jaku farchu znesie nový most. Po tieto dni zkusili nový most na Vámbáztéri, ktorý bude nosiť meno kráľa Franca Jozefa jakú farchu znesie. Nový most vydržal príbhu veľmi dobre a farcha, ktorá bola na most uložená, zodpovedá váhe 40,000 ľudí.

Degradovaný kapitan. Konstantin Mihajlovič, kapitán pri 33 pluku v Arade počiatkom tohto roku šablou veľmi dorúbal svojho posluhu. Vojenský súd zbavil teraz príkého kapitána hodnosti.

Sedemtisícšesťsto prosieb podali kraľovi pokým cestoval cez Halič z príležitosti posledných manévrov od Lipoviec po Przemysl. Prosby zaplnily štyri bedny a tak boli odoslané do Viedne, kde ich rozdalý rozličným ministerstvám a vrchnostiam cieľom preskúmania. — Z tejto príležitosti spomíname tú myšľku, na ktorej sú India, keď sa domnievajú, že keď osobne podajú prosbu kraľovi, že to bude mať väčší účinok. To je myšľka domnenka. Každá kraľovi podaná prosba príde najprv patričným medzitkam do ruky tým cieľom, aby podali o nej svoje dobrozdanie, ide teda tou cestou, jako aj poštou zaslaná prosba.

Nešťastná nahoda. V Debrecíne po tieto dni hájnik Franc Tóth kupoval si pálenku v jednej kréme a medzitým si začal nabíjať pušku, čo mu zakazovala krémárka. Medzi dohadovaním krémárka rukou odvrhla pušku, táto vypálila a guľa trafila krémárku do prs. Krémárka vypustila naskutku ducha.

Nevinne popravený vojak V Omsku, na oznámenie vojenskej vrchnosti nedávno na smrť odsúdili istého Suklina, ktorý sa veľmi podobal zločincovi Losovi. Tento posledný strašným spôsobom bol zavraždit dvoch vojakov. Suklin nevedel dostatočne dokázať že je on nie Losov a konečne ho obesili. Teraz ale zatkli jedného zločinea, o ktorom vysvitlo, že je nie nikto iný než

pravý Losov, ktorý dvoch vojakov bol zavraždit. Suklin teda následkom povrchnosti sudcov podstúpil fažkú smrti povrazom.

Neuveriteľný prípad dlhého spánku. V malej obci Gambke pri Brémach jedno dievča spí už od dvanásť rokov. V prvom roku sa prebudilo na krátky čas, ale od tých čias nie. Domáci chovajú dievča umelou cestou. Lekári chodia sa tá dívať jako na zázrak a oprobavali už všetky spôsoby ku prebudeniu dievčata, ale marne. Nešťastné dievča domáci najstarostlivejšie ošetrujú.

Najstaršie ľubostné pismo nachodí sa v britskom muzeume v Londýne. Jednej egyptskej princeznej ponúka sa nim ruka. Pismo bolo písané pred 3500 roky. Milostné slová vydlabané sú do tehly.

Oprava. V minulom čísle nášho časopisu omylom stálo vytlačené pod obrázkom: Úradský čacanského okresu. Má stáť: Úradský kysucko-novomestského okresu, čo týmto opravujeme.

KU OBRÁZKU.

Ku otvoreniu Železnej brány.

Na prvej strane podávame podobizne tých mužov, ktorí obľadom regulovania Železnej brány majú najväčšie, nevädnuce zásluhy.

Prvý je veľký syn vlasti našej gróf Štefan Széchényi.

Asi 2 tisíc rokov držal celý svet prekážky okolo Železnej brány za neprekonateľné, veľký um a nezlomná vôľa Széchényiho bola potrebná k tomu, aby sa dokázalo, že sa tieto prekážky plavby dajú odstrániť. Széchényiho politický obrat, ktorý nastúpil koncom 40-tich rokov, hatil v úplnom prevedení započatej práce. Vzdor tomu meno jeho je s regulovaním Železnej brány tak úzko spojené, že vďační potomci jeho budú vždy nazývať otcom tohoto veľkolepého diela.

Po grófovi Széchényimu najväčšie zásluhy má o prevedenie regulovania „železný“ minister Gabriel Baross, ktorého vydarená podobizeň nachádza sa pod Széchényim z Javy. Baross nezlomnou vôľou a vytrvalosťou pracoval na prevedení regulovania Železnej brány, čo malo Uhorsku vydobit' pred cudzím svetom slávu, uhorskému kupectvu ale slobodnú cestu na juh a východ Neuprositeľná smrť vyrvala ho prv z radu živých, jako by bol mohol vidieť dokončené dielo svoje.

Jeho nástupcom a po čas ministerstva spolupracovníkom bol Béla Lukács, ktorý tiež tak oduševnene pracoval na diele tomto, jako Baross, ktorý ale tiež bol nútený miesto svoje popustiť inému prv, než by Železná brána bola otvorená.

Otvorenie Železnej brány previedlo sa pod terajším ministrom obchodu Ernestom Dánielom, ktorý zdarne dokončieva predchodcami svojimi započaté dielo.

ODKAZY REDAKCIE.

Pánu Hájnikovi pod „Beskidou“. Zasláný dopis nemôžeme uverejniť. Dopisy takéhoto kalibru vôbec nikdy neuverejňujeme.

Pán Ludvík S. v Ružomberku. Dopis nemôžeme uverejniť, lebo ho ani sami nerozumieme, tým mien by ho rozumeli čitatelia časopisu.

Čt. p. Michal Bl. v Závade. Časopis máte do konca roka predplatený. — Ráče ho aj v kruhu známych odporúčaf.